

Nagin «graubuenden» sco «top level domain»

La regenza racumonda da refusar l'incumbensa parlamentara da deputà René Epp

DA MARTIN CABALZAR

■ Ina grupp da 45 deputads cun René Epp (pcd Cadi) a la testa vul incaricar la regenza d'examinar la creaziun d'ina atgna desinenza da domena «graubuenden» per il Grischun e da mussar ses niz concret per l'economia publica. La regenza dubeta da l'efficienza d'ina tala mesira che custia blers raps ed haja in effect restrenschì. e recumonda perquai da refusar l'incumbensa. Ozendi vegnan applicadas numerusas domenas d'emprim nivel sco per exempel «com» u «net» u desinenzas per pajais sco per exempel «ch» u «de». «Enconuschentamain n'èn questas desinenzas dentant betg illimitadas, insacura è numnadamain occupadas tut las cumbinaziuns che pon vegnir tenidas endament facilmain», constatescha René Epp. Possessurs futurs da paginas d'internet sajan perquai sfurzads da guntgir a variaziuns absurdas u schizunt surrealas. Quai na saja dentant betg ina soluziun ideala, cunzunt betg per interpresas, damai ch'ina buna adressa d'internet possia savens esser decisiva per il success economic.

Rinforzar l'enconuschientscha dal Grischun sco lieu economic

Responsabla per l'organisaziun dal sistem d'adressas da l'internet è la ICANN. Tar il post internaziunal per adressas web ICANN pon ina dumandar da temp en temp ina nova desinenza. Dapi che questa organisaziun exista è vegnida inoltradas betg main che 30 000 dumondas. Sco emprim chantun vegn Turitg a lantschar la primavaira 2017 la desinenza da domena «zuerich» In grond avantatg d'ina nova desinenza saja quel ch'in num da domena ch'è occupà ina giada po adina puspe vegnir registrà. Ultra da quai s'avrian novas pussaivladads per la creaziun da la marca, cunzunt era per organisaziuns turisticas. Tenor Epp duai ina nova domena «graubuenden» tranter auter rinforzar il grad

Cun sia incumbensa per la creaziun d'ina atgna desinenza .graubuenden per il Grischun ha chatta deputà René Epp (dretg) en discurs cun Tino Schneider cun ses 45 consignants nagina chapientscha tar la regenza.

FOTO O ITEM

d'enconuschientscha dal Grischun sco lieu economic.

Gia 300 milliuns adressas d'internet

Sco la regenza scriva datti actualmain gia passa 300 milliuns adressas d'internet (domains) registradas sin tut il mund. Il pli savens vegnan duvradas .com (quasi la mesadad), tk (ca 25 milliuns) .ch (ca. 20 milliuns), .de (ca 15 milliuns), sco era .org ed .uk (mintgamai passa 10 milliuns). La desinenza .ch vegn duvrada da ca. 2 milliuns adressas dad internet.

La creaziun da novs nums generics da paginas d'internet è chausa da la ICANN. Annunzias ston vegnir inoltradas tar questa societad domiciliada en California durant las periodicas fixadas. L'annunziader sto cumprovar ch'el haja

las capacitads tecnicis, organisatoricas e finanzialas per realisar e per manar ils servetschs da register. Cura che la ICANN avra la proxima fenestra d'annunzia n'è anc betg decidi.

Svizra ha reservà .swiss cun grands custs

L'uffizi federal da communicaziun ha segirà la desinenza .swiss. Uschia veglia la confederaziun defender ils intress da la Svizra ed impedir che terzas personas maldrovan u monopoliseschan la desinenza geografica «Svizra». Fin il settember 2016 fuvan registradas passa 25'000 paginas d'internet sut questa domena.

Tenor l'uffizi federal numnà è in'annunzia tar la ICANN colliada cun gronds custs. La taxa d'annunzia e la redacziun dal

dossier che cumpeggia tschients da paginas hajan custà plirs tschientmillis da francs. Vitiers vegnian anc ils custs da personal en la dimensiun da ca 200 pertschient da plazzas. Per la gestiun da la domain stoppi plinavanc anc vegnir fatg quint cun cust periodics annuals d'in pèr tschientmillis francs. Il chantun Turitg che ha cumprà la domena .zuerich haja budgetà 314 000 francs per l'annunzia e 130 000 francs per la gestiun annuala, però senza resguardar ils custs da personal interns, haja la regenza intervegnì si da Turitg.

Plivalur e niz èn dispitaivels

Tenor la regenza è la plivalur d'in top level domain «graubuenden» dispitaivla. La desinenza saja bler memia lunga ed haja ultra da quai anc in diftong. En vis-

ta a la plurilinguitad na saja ella betg adattada, uschia ch'igl existiss ina relaziun pli stretga cun la marca «graubünden». Ils responsabels da la marca «graubünden» hajan gia examinà questa dumonda e na vesian nagin effect, mabain gronds custs. Era la desinenza .swiss sa preschentan actualmain strusch interpresas e las adressas .swiss na vegnan savens betg duvradas en moda activa e mainian u envieschian vers las paginas d'internet da .ch sco fin ussa. I dettia ultra da quai alternativas gia ussa applitgables per .graubuenden sco .swiss, .travel, .reisen, .biks, .restaurant e bleras autras. La domain graubuenden.swiss saja vegnida resgistra da las personas responsablas, mo ella na vegnia betg duvrada en la communicaziun. I vegnia svia a graubuenden.ch. Il chantun saja dal rest londervi da sa segirar la domain gr.swiss. Quai na saja actualmain dentant anc betg pussaivel.

Nagins avantatgs ni dischavantatgs

En las maschinis da retschertga na vegnian las desinenzas da top level betg tractadas autramain che las autras. Plinavanc dettia ni avantatgs ni dischavantatgs tar il piazzament en ils resultats d'ina tschertga. Ils dus avantatgs ils pli gronds da las novas desinenzas da pagina d'internet èn quels che blers nums da paginas gia occupadas pon puspe vegnir registrads e ch'è s'avran per bleras interpresas novas pussaivladads per etablir la marca. Uschia pon novas domains vegni duvradas per intents da marketing sche svieschan alura, sch'ellas vegnan tschertgadas tenor la domain veglia.

A l'avis da la regenza na para l'examiun d'acquistar in domain da top level sut il num .graubuenden buca dad esser opportuna e raschunavla, perquai ch' il resultat da l'examinaziun saja gia enconuschent. En vista a l'effect restrenschì n'èsi per la regenza betg giustifitgià d'impunder usché blera lavur en chausa. La regenza propona perquai da refusar l'incumbensa Epp.